

Майбутній час

ЧИСЛО, РІД (ОДН.)

ЧИСЛО, ОСОБА

ЧИСЛО, ОСОБА

МИНУЛИЙ ЧАС

ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС

МАЙБУТНІЙ ЧАС



ЩО РОБИВ?  
(НЕДОКОНАНИЙ  
ВИД)  
ЩО ЗРОБИВ?  
(ДОКОНАНИЙ ВИД)

ЩО РОБЛЮ?  
(НЕДОКОНАНИЙ  
ВИД)

ЩО ЗРОБЛЮ?  
(ДОКОНАНИЙ ВИД)  
ЩО РОБИТИМУ?  
(НЕДОКОНАНИЙ  
ВИД)  
ЩО БУДУ  
РОБИТИМУ?  
(НЕДОКОНАНИЙ  
ВИД)

Дієслова означають дію, яка відбуватиметься (недоконаний вид) чи відбудеться (доконаний вид) у майбутньому.

МАЙБУТНІЙ  
ЧАС

Змінюються за числами та особами.

## Вибірково-розподільний диктант.

Дієслова  
теперішнього  
часу

Дієслова  
минулого часу

Дієслова  
майбутнього  
часу

Дрімає ліс, надягати плащ, прокинеться літо, бігти навприсядки, літо збігло, прийшла осінь, іде дощ, тане сніг, прилетіли журавлі, небо потемніло, зачарований красою, земля ожила, посіємо пшеницю, сьогодні буду косити.

Назвіть дієслова, що вживаються в переносному значенні.

## Робота з текстом

Прочитайте текст. Визначте його стильову належність. Доберіть заголовок. Випишіть дієслова, ужиті у формі майбутнього часу. З'ясуйте їхній вид, число, особу.

А от і правічний мій дуб. Сяду, перепочину трохи на ньому. На його верхів'ї і в молоді роки любив я посидіти з Буслихою, поклекотіти до неба, і не раз тут усю ніч до ранку тримав я на своєму дзьобі і місяць, і зорі, і разочок срібного місячного намиста – крапельки роси. Що ж, похилився ще більше мій дуб, а його руде вузлувате коріння вже повисло над водою. Знаю, після зливи раптом заскрипить старий дідуган, немовби застогне всім тілом, здригнеться і, вивертаючи землю, кореневище, пісок, із тріскотом упаде в крутояр, шапкою в сколочену розтривожену воду.

ПРОДОВЖЕННЯ

## Робота з текстом

Прочитайте текст. Визначте його стильову належність. Доберіть заголовок. Випишіть дієслова, ужиті у формі майбутнього часу. З'ясуйте їхній вид, число, особу.

Зашумить ще дужче вода, закрутить листя, перемиваючи його піском, аж поки не одірве від берега надтріснутий стовбур. А одірвавши, переверне його й притопленою колодою понесе вниз по течії. І виглядатиме з води щось чорне, схоже на величезне тіло акули. То випірне обчухране листя-плавники, то міфічне око-дупло, то немовби хвіст чи спрути на хвості – усе те, що недавно було живим корінням (В. Близнець).

**МАЙБУТНІЙ ЧАС**  
**ДІЄСЛІВ НЕДОКОНАНОГО ВИДУ**  
**(СКЛАДЕНА Й СКЛАДНА ФОРМИ)**

<b>ОСОБА</b>	<b>ОДНИНА</b>	<b>МНОЖИНА</b>
	<b>СКЛАДЕНА ФОРМА</b>	
I	буду бігати	будемо бігати
II	будеш бігати	будете бігати
III	буде бігати	будуть бігати
	<b>СКЛАДНА ФОРМА</b>	
I	бігати <b>МУ</b>	бігати <b>МЕМО</b>
II	бігати <b>МЕШ</b>	бігати <b>МЕТЕ</b>
III	бігати <b>МЕ</b>	бігати <b>МУТЬ</b>

## Творча робота

Утворіть усі форми майбутнього часу. Виділіть закінчення.

Дивитися, вивчати, порівняти, здолати, рости.

Складіть речення, використовуючи дієслова складеної форми майбутнього часу.



## Фразеологічна п'ятихвилинка

До фразеологічних зворотів доберіть синонімічні дієслова з довідки. Утворіть від них складену форму майбутнього часу.

Крутити носом, пасти задніх, ані пари з уст, узятись за розум, продати душу.

**ДОВІДКА:** розумнішати, вередувати, мовчати, зрадити, відставати.

## Дослідження- відновлення

Відновіть вислови усної народної творчості, уставляючи потрібні за змістом дієслова у формі майбутнього часу з довідки. Визначте форму майбутнього часу дієслів (проста, складна чи складена).

- 1) Бистра вода як..., так і..., а тиша - шумить і шумить.
- 2) Біля жару й камінь...
- 3) Біля сухого дерева і мокре...
- 4) Блискавка... - і камінь...
- 5) Від зрізаного дерева пагінці таки... (Нар. творчість).

**ДОВІДКА:** надійти, перепадати; тріснути; горіти; блищати, тріщати; прорости.

## Робота з деформованим текстом

Відновіть текст, розкриваючи дужки: поставте дієслова у формі майбутнього часу.

Розмова з друзями (допомогти) вам (дивитися) на власні переживання по-іншому, а вітання з щасливими подіями, що (відбуватися) у вашому житті, (зробити) радість ще більшою. Коли чорна смуга (затягувати), поговоріть із тими, хто (змогти, запропонувати) рішення.

## Поміркуйте!

Визначте, від яких дієслів можна утворити просту форму майбутнього часу, а від яких — лише складену форму майбутнього часу. Запишіть ці форми.

Мріяти, посадити, зігріти, дивитись, тремтіти, залити, забути, шукати, заробляти, заробити, допомогти, допомагати.

Виконайте фонетичний аналіз слова *мріятиму*.